

Abundance a cykly

Populační ekologie, 6.10.2015, Martin Vašíček

Abundance

- ▶ populační velikost, početnost jedinců v populaci

- ▶ zásadní parametr populační ekologie

- ▶ odhad populační velikosti \hat{N} :

přesnost odhadu \times náklady na studii

- ▶ 3 způsoby vyjadřování abundance

- ▶ 1.) Populační velikost
- ▶ 2.) Absolutní populační hustota
- ▶ 3.) Relativní populační hustota

1.) Populační velikost

▶ census (sčítání)

- ▶ u geograficky ohraničených populací
- ▶ př. populace ryb v rybníku

Geograficky neohraničené populace

▶ vzorkování

- ▶ vzorkovací plocha – list rostliny, rostlina, kvadrát na louce
- ▶ detekční pravděpodobnost místo velikosti plochy
- ▶ metody capture-recapture – odhad Jollyho a Sebera
- ▶ distanční metody – liniové a bodové transekty
- ▶ kvadrátová metoda – všichni jedinci na náhodných kvadrátech
- ▶ odběrové metody

Populační hustota

2.) Absolutní populační hustota

- ▶ přepočítání jedinců na jednotku plochy
- ▶ - nákladnost, pracnost

3.) Relativní populační hustota

- ▶ používá populační indexy
- ▶ poměr indexu a N konstantní v čase
- ▶ - nepřesnost
- ▶ indexy založeny na
 - počtu jedinců
(počet jelenů pozorovaných za jednu hodinu chůze)
 - počtu pobytových znaků
(počet exuvií, nor..)
 - úlovku za standardizovanou jednotku
(počet zastřelených zajíců na 1 střelce a den)

Populační cykly

- ▶ periodické populační změny v početnosti
- ▶ cykly 1. řádu
 - silná závislost na hustotě
 - silný reprodukční potenciál
 - typický pilovitý vzhled
- ▶ cykly 2. řádu
 - opožděná závislost na hustotě
 - delší – 3 a víceleté
 - vyhlazený vzhled

- ▶ Charles Elton (1924)

I. vědecké pojednání o cyklech, lumík norský

- ▶ Kendall et al. (1998)

220 druhů zvířat S polokoule.
Nejvíce cyklické druhy: ryby (63%), savci (48%), ptáci a hmyz (16%)

Průběh populačního cyklu

4 fáze

1. fáze růstu (increase)
2. fáze vrcholové hustoty (peak)
3. fáze poklesu (decline)
4. fáze nízké početnosti

Rychlý pokles se označuje jako zhroutilí populace.

Příčiny populačních cyklů

▶ velké množství potenciálních mechanismů

- fyzikální účinky, genetické účinky
- účinky patogenů, predátorů, populační struktury, rostlin

▶ dosud dostatečně neobjasněno

▶ exogenní vliv

▶ endogenní vliv

- ▶ intrapopulační samoregulační mechanismy
- ▶ interpopulační trofické mechanismy

▶ generační cykly

- ▶ perioda jedné generace
- ▶ např. cikády *Magicicada septendecim* – 17let

©PIOTR NASKRECKI 2013

Životní cykly periodických cikád

- ▶ rod *Magicicada*
- ▶ David C. Marshall: Periodical Cicada Life – Cycle Variations, the Historical Emergence Record, and the Geographic Stability of Brood Distributions.
- ▶ 3 morfologicky i behaviorálně odlišné druhy 17-ti roční cyklus, sympatrické a synchronní
- ▶ 4 odlišné druhy 13-ti roční cyklus
- ▶ 13-ti i 17-ti roční cikády tvoří mnoho alopatrických populací z nichž každá může dospívat v různou dobu.
- ▶ synchronizace – přesycení predátorů

Table 1. Periodical cicada complex

Subgroup	Species	Life Cycle
Decim	<i>Magicicada septendecim</i> (L.)	17
	<i>Magicicada neotredecim</i> Marshall & Cooley	13
	<i>Magicicada tredecim</i> (Walsh & Riley)	13
Cassini	<i>Magicicada cassini</i> (Fisher)	17
	<i>Magicicada tredecassini</i> Alexander & Moore	13
Decula	<i>Magicicada septendecula</i> Alexander & Moore	17
	<i>Magicicada tredecula</i> Alexander & Moore	13

D.C. Marshall: Životní cykly cikád

- ▶ shromážděna data (1825-2014)
a vlastní pozorování (1997-1998)

Table 2. Schedule of *Magicicada* broods

Year	17	13	Year	17	13	Year	17	13	Year	17	13	Year	17	13
1825	I		1863	V		1901	IX		1939	XIII		1977		
1826	II		1864	VI		1902	X		1940	XIV		1978	I	
1827	III		1865	VII		1903			1941			1979	II	
1828	IV		1866	VIII		1904			1942			1980	III	
1829	V	XIX	1867	IX		1905	XIII		1943			1981	IV	
1830	VI		1868	X	XIX	1906	XIV		1944	I		1982	V	
1831	VII		1869			1907		XIX	1945	II		1983	VI	
1832	VIII	XXII	1870			1908			1946	III	XIX	1984	VII	
1833	IV	XXIII	1871	XIII	XXII	1909			1947	IV		1985	VIII	XIX
1834	X		1872	XIV	XXIII	1910	I	XXII	1948	V		1986	IX	
1835			1873			1911	II	XXIII	1949	VI	XXII	1987	X	
1836			1874			1912	III		1950	VII	XXIII	1988		XXII
1837	XIII		1875			1913	IV		1951	VIII		1989		XXIII
1838	XIV		1876	I		1914	V		1952	IX		1990	XIII	
1839			1877	II		1915	VI		1953	X		1991	XIV	
1840			1878	III		1916	VII		1954			1992		
1841			1879	IV		1917	VIII		1955			1993		
1842	I	XIX	1880	V		1918	IX		1956	XIII		1994		
1843	II		1881	VI	XIX	1919	X		1957	XIV		1995	I	
1844	III		1882	VII		1920		XIX	1958			1996	II	
1845	IV	XXII	1883	VIII		1921			1959		XIX	1997	III	
1846	V	XXIII	1884	IX	XXII	1922	XIII		1960			1998	IV	XIX
1847	VI		1885	X	XXIII	1923	XIV	XXII	1961	I		1999	V	
1848	VII		1886			1924		XXIII	1962	II	XXII	2000	VI	
1849	VIII		1887			1925			1963	III	XXIII	2001	VII	XXII
1850	IX		1888	XIII		1926			1964	IV		2002	VIII	XXIII
1851	X		1889	XIV		1927	I		1965	V		2003	IX	
1852			1890			1928	II		1966	VI		2004	X	
1853			1891			1929	III		1967	VII		2005		
1854	XIII		1892			1930	IV		1968	VIII		2006		
1855	XIV	XIX	1893	I		1931	V		1969	IX		2007	XIII	
1856			1894	II	XIX	1932	VI		1970	X		2008	XIV	
1857			1895	III		1933	VII	XIX	1971			2009		
1858		XXII	1896	IV		1934	VIII		1972		XIX	2010		
1859	I	XXIII	1897	V	XXII	1935	IX		1973	XIII		2011		XIX
1860	II		1898	VI	XXIII	1936	X	XXII	1974	XIV		2012	I	
1961	III		1899	VII		1937		XXIII	1975		XXII	2013	II	
1862	IV		1900	VIII		1938			1976		XXIII	2014	III	XXII

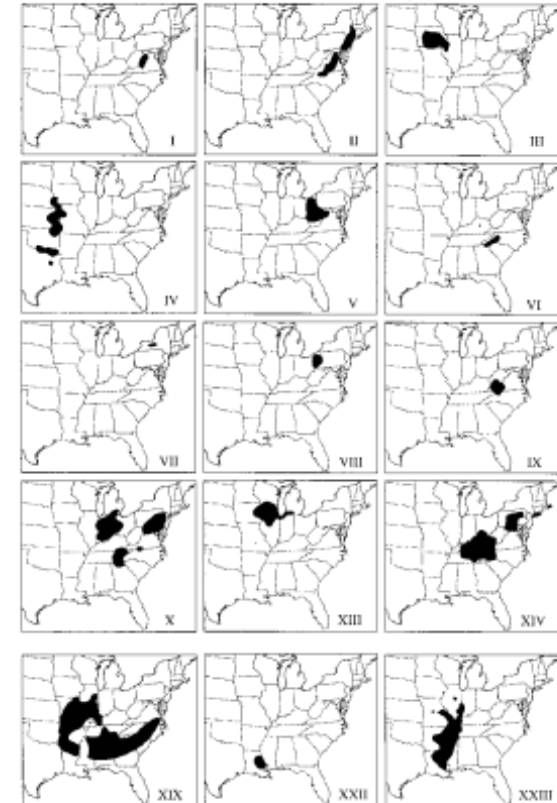

Fig. 1. General distributions of *Magicicada* broods, summarized from county-level maps in Simon (1988) and from 1997-1998 field observations in Illinois. I-XIV are 17-yr broods; XIX-XXIII are 13-yr broods. The remaining year-classes are not known to contain self-reproducing populations.

Jak studovat cykly

▶ kombinace

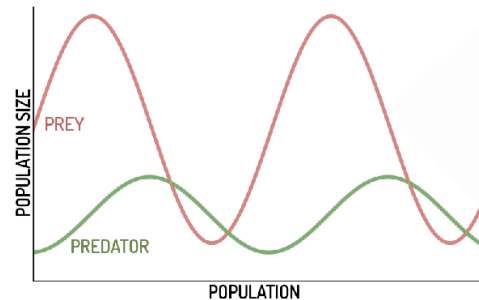
- ▶ experimentální a observační studie
- ▶ statistická analýza časových řad
- ▶ mechanické modelování procesů a vztahů

▶ Postup:

1. návržení několika matematických modelů mechanismu generujícího cykly
2. porovnání s empirickými daty experimentálních nebo observačních studií
3. výběr modelu vykazujícího nejvyšší míru shody

▶ Studium bzučivek

- ▶ Nicholson (1957)
- ▶ larvy bzučivek mají neomezenou potravu
- ▶ dospělci limitováni – kompetice – nižší plodnost
- ▶ kompetice bzučivek vyvolává negativní zpětnou vazbu 2. řádu

Lotka – Volterrův model predátor - kořist

